

לא חשב, ואינו חושב כלל, ואף אם יש לחוש שגשגה חלצ
בעין חוד הבשר ע"י סיד שפיר ביטול ולא דמי לכלאים
דזו הבטח חינו חוסר הבשר, והפסד לבין זה בתירולס
שכתבו דרך ביטול חסרה תורה, היינו דאין האיסור משום
הבעין שבתיו, וזה יכול לסבור אף אביי דלא חסיד דרך
ביטול חסרה תורה, היינו לענין דלבעי דוקא כדי נתינת
טעם, אבל מ"מ הי' יודע דאין האיסור משום הבעין
שנבלע בתוכו, ודוק היטב בכ"ז :

סימן יד

עוד בסוגי ה"ל

ראיתי בפ"מ בשער התעורבות הביא בשם המ"כ
שכתב לשיטת הרמב"ם בפחות מכחית בפל"פ
לא חסור רק מדרבנן, ואף דקיי"ל ח"ס חסור מן התורה
היינו בעינו לא ע"י תעורבות, ומוכח שם מדבריו אף
היכא דליכא רוב בהיתר, וקשה לי דלפ"ו מאי מקשה הגמ'
בסוגיא דזרוע בשילה על ר"י דליקף מב"מ לא בגלל מדם
הפר ליקף מו"ב דבטל, ולפ"מ הרמב"ם הי"ג קשה הא
בז"ב לכל הפחות הי' ס' ביהתר נגד האיסור והיו ח"ס ע"י
תעורבות, דהא הוי פחות מכחית בפ"פ ואין כאן איסור תורה
כלל, בשלמא על הא דקאמר זה היתר הבא מכלל איסור
ל"ק ד"ל דנ"מ לענין דרבנן אבל על הא דמקשה וליגמר
מהך קשה שפיר, וז"ל כמ"ס החוק' לשיטת רבא דבכ"ע
התיר הכתיב אף אם לא הי' רוב עד האיסור, חדא
דלשיטת הרמב"ם אין לנו מוכרחים לפרש כן אף אליבא
דרבא כיון דפוסק טכ"ע לא"ד, ומכ"ס דלא מקשה כלום
על אביי, ועוד לפ"ו לא מקשה כלום דליקף מהבא דבטל
דהא הכא אף רוב ל"ל, ובז"ב משום דהכתל לא חס רחמנא
לטעמו ולא ממנו וכמ"ס התוס' והר"ן ז"ל אליבא דרבא,
ה"ו דאליבא דרביי סובר הגמ' בפשיטות דל"א בכ"ע התיר
הכתיב, א"כ קשה שפיר קישי' ה"ל הא הי' ח"ס עי"ת
ול"ע, ומידי דברי זו זכור חסרנו שכתב שם הפ"מ שלא
מלא לאחד מהראשונים שדברו בזה לומר דח"ס עי"ת יהי'
מותר מן התורה, והתמלא שלא הביא דבריהם ש"פ בחידושי
בשמהות ה"ל שכתב בשם הר"י שפי' טעמו ולא ממנו
היינו פחות מכחית בכדל"פ הלכך אין לוקין עליו, אבל
היכא חסורא דח"ס דלורייא ופ"כ הר"ן להדי' בסוגיא
דז"ב, טוב בא לידי ספר מ"כ ה"ל ורחמי' שהביא דברי
הרשב"א בשם התוס' דחלב הנבלע בבשר מקרי ממש ור"ל
להגוס דבריהם בהר"ן ז"ל והקשה עליהם דלפ"ו מהי מופיח
אביי טעמו ולא ממנו דלורייא דלמא התם פאני, דחלב
הנבלע מקרי ממש, הן חמת שמ"ס הא"כ אליבא דהר"ן הוא
המזה לפ"ד דאין הכרח בהר"ן לפרש טעמו ול"מ דבאר
הגימח, ד"ל דמירי דבאר שאינו טימא שטומד בעינו
רק שאינו ניכר בתוך התעורבות וגם אליבא דרש"י
י"ל כן :

ובזה נתיישב הרבה קושיות שהקשה המ"כ על שיטת
רש"י והר"ן, וראיתו להפ"ח בח"ח (סי' תמ"ב)
שמפרש כמ"ס אליבא דהר"ן, וגם אחי' שם שהקשה
הקיסא ה"ל על רבותיו בעלי התוס' שהביא הרשב"א ז"ל
מהא דהוכיח אביי ממנה דטופת חלב, והנה נפי מ"ס
לעיל כיון דבאמת קיי"ל דאף החלב נאסר, א"כ בע"כ
הטעם גורם הכיח אביי שפיר, רק דקשה דה"ל לאביי
להיכח מקודם דהחלב נאסר, דהא ס"ד לומר אליבא
דרב

נחשב לכלום, דאי טעם ביטול לא הי' מתחיל להקשות
כלל מר"י כיון דלדודי' מב"מ לא בטיל, וג"מ בסברה ה"ל
לשיטת הסוברים טכ"ע לא"ד, בירקות שקבלו טעם בשר
ואח"כ קבלו טעם חלב הי' אמרינן מש"ס טכ"ע לא"ד
דטעמא בטיילרק לגבי צ"ח גלי רחמנא דלא ליבטל, א"כ
הכא שנחבטל בירק קודם שזא לידי איסור צ"ח כבר פקע
מיני' שם בשר, אבל אי אמרינן דטעמא לא בטיל לכ"ע רק
מש"ס טכ"ע לא"ד, דלא חסרה תורה רק ממנו של איסור
א"כ בנידון ה"ל הי' א"ד ודוק בזה, [שוב ל"ל דזה חינו
מוכרח, ד"ל דטעם לא נקרא בשר כיון דטכ"ע לא"ד, וע"כ
חינו נאסר אח"כ אם בא לו טעם חלב] :

ועפ"י הסברה הזאת שהוכחנו דהא דטכ"ע לא"ד
היינו דלא חסרה תורה רק ממנו של איסור ולא
טעמו י"ל מה שהי' קשה לי על הוס' במס' ע"ז שהקשו
עפ"י מה שהוכיחו דהיכא דע"י התעורבות נאסר כמו
בכלאים ל"ס ביטול, א"כ למה לריד צ"ח טעמא אף בלא
נתינת טעם ליתסר כיון דל"ס ביטול, והיראו דרך ביטול
חסרה תורה, והי' קשה לי על תי' זה זמן רב לפי מה דלא
חסיק אביי הא סברה דדרך ביטול חסרה תורה, ור"ל
לאיכא טעמו ולא ממנו דלורייא בסוגיא דטופת חלב
א"כ קשה לריד' נהי דטעמו ולא ממנו דלורייא מ"מ
צ"ח נאסר אף בלא נ"ט משום דל"ס ביטול בסדרת התוס'
כיון דלא חסיק הא דדרך ביטול חסרה תורה, ולפי מ"ס
לעיל נראה דקיישי' התוס' מב"מ מעיקרא ליתא, כיון
דבאר הוכחנו דמש"ס טעמו ול"מ לא"ד למאן דסובר הכי
דטעמא לא חסרה תורה, ומאן דסובר טכ"ע דלורייא
לריד ילפוטא לזה לאסור טעמא, ור"ל הגמ' ללמוד זה
מב"מ אף דהתם ל"ס ביטול, וכ"כ התוס', רק לחתוי'
רחי' דהתורה חסרה טעם בלא ממש, ולפ"ו י"ל מלד הסברה
היכא דהוי טעמו ול"מ חינו חסור כלל בלא סברה דביטול
כי היכא דהוי אמרינן טעמו ול"מ מותר הי' לזה ל"ל ילפוטא
להסור אף דל"ס ביטול בטעמא וכ"ס לפ"מ דבעי למיקף
מב"מ, א"כ נהי דילפי' דטעמא חסור מ"מ בלא טעמא
שפיר ס"ל מלד הסברה דמותר בלא ביטול ולק"מ מכלאים
דהתם חוט של פשה הוי ממנו, ובז"ב משום ביטול חתנין
להתירו, ושפיר י"ל כתי' התוס' דהיכא דע"י התעורבות
נאסר ל"ס ביטול, אבל צ"ח כיון דלא הוי ממש לא
נאסר כלל היכא דלא הי' טעמא בלא שום ביטול, אחר
טעמו דברים ה"ל צרעיוני רחמי' בפסקי תוס' במס'
תמורה (סי' כ"ב) וז"ל וטופת חלב דבטילה בבשר משום
דהוי טעמא אבל כלאים חסור מעט בהרבה, ולדעת
כונתם דביצורם הקלר למה שכתבתי :

וראיתי בחידושי רשב"א בסוגי דזרוע בשילה שכתב
וז"ל, ומלאתי בתוס' דמשום איסור החלב
קרי לצ"ח טעמו ולא ממנו דבחלב אין יכול להיות כי אם
טעם אבל בבשר אפשר להיות עיקר, דממנו של חלב נבלע
בבשר, ועפ"י לנאורה הקשו התוס' שפיר דהבשר לאסור
כיון דיוכל להיות שיש ממשות של חלב בתוכו, אבל בלמה
נראה דהרשב"א שכתב בשם התוס' דחלב הנבלע בבשר
הוי ממש היינו דמזה לא היינו יכולין להוכיח טעמו ולא
ממנו, דלמלא משום הממש חסרה תורה והיו דומי' בכלאים
אבל בלמה כיון דקיי"ל דאף החלב נאסר בע"כ עיקר
האיסור הוא משום טעם, א"כ אף מה שנאסר הבשר הוא
משום שקבל טעם חלב, והחלב הנבלע בתוכו חסור צ"ע
משום טעם בשר שיש בו לא משום התאווה החלב והבשר
יחד, וא"כ ממילא ל"ק קישי' התוס' מב"מ. דהא אין
בחלב כדי נתינת טעם הבשר מותר דפחות מנהיית טעם